

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ, perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa

Et In octo Partes ... distincta ...

De Poenitentia Et Reliqvis Sacramentis

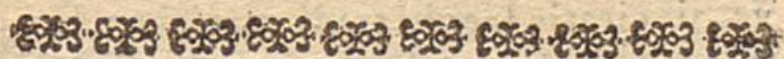
Vindalium, 1646

Cap. IX. De Sacramento extremæ vnctionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38867

DE POENITENTIA. CAP. VIII. 163
ex iustitia debitam, consequenter illi
debetur tunc etiam ex iustitia, gratia
proportionata meritis & gloriæ: & cum
sit sufficienter dispositus ob remotionem
peccati, ad eam recipiendam, non est cur
in aliud tempus differatur.

Secundò collige, hominem qui post
peccatum mortale iustificatur, resurgere
semper ad maiorem gratiam, quàm vn-
quam habuerit. Ratio est, quia ex vna
parte recipit totam gratiam deperditam,
vt probatum fuit; ex alia verò nouam re-
cipit gratiam, proportionatam suæ con-
tritioni.

CAPVT IX.

De Sacramento Extrema vnctionis.

CONCLUSIO. I.

EXtrema vnctio est Sacramentum no-
uæ legis, à Christo institutum.)
Prior pars est de fide, vt patet ex dictis,
de Sacramentis in genere. Probatur au-
tem i. ex illo Iacobi 5. Infirmatur quis
in vobis, inducat Presbyteros Ecclesiæ,
& orant super eum, vngentes eum oleo.

in nomine Domini, & oratio fidei saluabit infirmum, & alleuiabit eum Dominus, & si in peccatis est, dimittentur ei. In quibus verbis continentur omnia, quæ possunt requiri ad rationem sacramenti, nimirum materia, forma, minister, subiectum & effectus; quare negare non debet, quin inde sufficienter colligatur, Extremam unctionem esse sacramentum proprie dictum.

Confirmatur: nam locus ille Iacobi intellectus semper fuit ab Ecclesia de hoc sacramento, ut colligi potest ex variis authoribus, ac maxime ex Concilio Trident. sess. 14. cap. 1. vbi docet, ex Apostolica traditione didicisse Ecclesiam, in verbis citatis Iacobi tradi materiam, formam, proprium ministrum, & effectum huius salutis sacramenti.

Secundo eadem veritas ostenditur ex definitione Ecclesie: Concilium Florentinum in litteris vnionis: Quintum, inquit, sacramentum Extrema vnctio est, cuius materia est oleum oliuæ per Episcopum benedictum. Et Trident. sess. citata. can. 1. hæc habet. Si quis dixerit, Extremam unctionem non esse verè & proprie sacramentum, à Christo Domino nostro institutum, & à Beato Iacobo Apostolo promulgatum; sed ritum tantum acceptum à Patribus, aut figmentum hu-

manum, anathema sit.

Posterior pars est etiam de fide, ut ex iam dictis intelligi potest, tum quia Concilium Tridentinum disertè damnat negantes hoc sacramentum fuisse à Christo institutum, tum quia si Christus illud non instituit, dicendum est cum nonnullis antiquioribus, à Iacobo fuisse institutum, hoc autem non obscurè repugnat verbis allatis Concilij Tridentini, quibus sola Extremæ vnctionis promulgatio Iacobo tribuitur.

Quando verò instituta fuerit Extrema vnctio, vix certò determinari potest. Verisimile autem existimo, Christum in nocte cœnæ, docuisse Apostolos modum obseruandum in huius sacramenti administratione: Post resurrectionem verò, dum illis dedit potestatem peccata remittendi, dedisse etiam potestatem conferendi Extremam vnctionem. Quia cum hoc sacramentum sit veluti consummatium Pœnitentiæ, ut docet Concilium Trident. probabile est Christum non dedisse Apostolis potestatem illud administrandi. antequam illis fecerit facultatem absoluendi à peccatis in sacramento Pœnitentiæ.

CONCLUSIO II. Sicut in reliquis, ita & in isto sacramento duplex

materia reperitur, remota nimirum & proxima.) Remota est oleum oliuarum ab Episcopo benedictum: Concilia enim absolutè requiruntur oleum, quo nomine intelligitur oleum ex oliuis confectū, quodque retinet naturam & vsum olei. Exigunt etiam oleum ab Episcopo benedictum, quo loquendi modo indicant, eiusmodi benedictionem esse de essentia sacramenti; aliàs non dicerent materiam huius sacramenti esse oleum ab Episcopo benedictum, sicut non dicunt materiã Baptismi esse aquam benedictam, etsi ex præcepto Ecclesiæ ea benedicenda sit.

Quia verò hoc sacramentum non consistit in re aliqua permanente, sed in actione transeunte; ideò cùm materia remota sit oleum, proxima est vntio ex tali oleo. Quemadmodum materia proxima baptismi est ablutio ex aqua naturali, & materia proxima Confirmationis est vntio ex chrismate. Benedictio autem olei quæ fit ab Episcopo, non est forma huius sacramenti, sed quædam materiæ præparatio; sicut benedictio chrismatis est præparatio materiæ Confirmationis. Et in his nulla ferè est difficultas.

Iam dubium est quot requirantur vntiones ad hoc sacramentum. Res-

DE POENITENTIA. CAP. IX. 167

pondeo Concilium Florent. septem numerare, nimirum vnctionem oculorum, aurium, narium, oris, manuum, pedum & renum. Inter quas duæ posteriores non sunt de necessitate sacramenti, cum omittantur in fœminis. Non sunt etiam necessariae ex præcepto, nisi ex consuetudine in quibusdam Ecclesijs, vt obseruari solent. Quinque autem priores sunt haudubiè de necessitate præcepti, vt constat ex constanti vsu vniuersalis Ecclesie, à quo in re graui nefas est discedere.

An autem sint de necessitate sacramenti, in dubium vertitur. Nos omissis controuersijs, partem affirmantem sequimur vt probabiliorem, & in praxi securiorem, etsi opposita aliqua probabilitate non careat. Probatum verò tum ex communi Theologorum consensu; tum ex eo quòd videmus non esse eam consuetudinem in Ecclesia receptam, vt vnica tantum fiat vnctio, dum hoc sacramentum confertur laborantibus morbo contagioso, sed quinque adhiberi; quod signum est eas omnes pertinere ad sacramenti essentiam. Aliàs enim possent quædam earum omitti, quando periculum esset ne Sacerdos inficeretur, aut ægrotus expiraret, antequam omnes vnctiones perfectæ essent. Tum

denique quia sacramentum hoc significat perfectam sanationem hominis, ad quam ordinatum est: ista autem integra sanatio perfectè non repræsentatur, nisi per vñctiones quinque sensuum, qui sunt veluti radices morborum spiritualium. Quare concludendum est, eiusmodi vñctiones pertinere ad essentiam sacramenti; ita vt si vnica omittatur, sacramentum non valeat, neque effectum conferat.

Dices, sunt aliqui priuati à natiuitate vno, aut altero sensu, qui tamen sunt capaces Extremæ vñctionis. Non igitur ad valorem huius sacramenti, requiruntur vñctiones quinque sensuum. Respondeo in eo casu debere vngi eam partem, in qua naturaliter sensus esse debebat; Verbi causa, oculos, aures, &c. & ita seruatur in praxi. Quòd si aliquæ desint, partes propinquiore vngendæ sunt.

Cæterum hîc aduertendum est circa prædictas vñctiones, primò non spectare ad essentiam sacramenti, vt fiat iuxta ritum in Conc. Florent. & in Rituali Romano præstitutum, vt scilicet primo loco visus, secundo auditus vngatur, & sic de aliis. Quamquam ex consuetudine Ecclesiæ talis ordo seruandus est. Secundo non etiam spectare ad essentiam huius sacramenti,

sacramenti, quòd vterque oculus, vel vtraque auris, &c. vngatur, atque adeò in graui necessitate sufficere, si vnctio fiat in vno oculo, in vna aute, & sic deinceps, Tertiò neque esse de sacramenti essentia, quòd vnctio fiat in modum crucis: Concilia enim nihil hac de re statuunt, neque ex Scriptura, aut traditione colligi potest, signum illud vt necessarium ad valorem sacramenti requiri; vnde in necessitate omitti potest, vt celerius vnctiones fiant. Quarto denique sufficere ad valorem huius sacramenti, quamlibet vel minimam vnctionem, si vera sit vnctio, qua scilicet pars corporis oleo liniatur: sicut ad essentiam baptismi sufficit vera hominis ablutio, quæ talis merito ex vsu communi censerì potest.

C O N C L U S I O III. Hæc est vulgaris forma Extremæ vnctionis. Per istam sanctam vnctionem, & suam piissimam misericordiam, indulgeat tibi Deus quicquid peccasti per visum, auditum, gustum, odoratum, & tactum.) Ea sumitur ex Concilio Florent. in instructione Armenorum, & coincidit cum illa quæ traditur in Catechismo Romano p. 2. cap. 2. n. 6.

Obseruandum est autem primò, formam huius sacramenti esse deprecatorie poenitentia. H

riam, vt colligitur tum ex Iacobò, qui iubet vt Sacerdotes orent super infirmum; tum ex Concilio Florent. & Catech. Rom. locis citatis; tum denique ex traditione, & constanti vsu Ecclesiæ. Porro cum sacramenta validè administrari nequeant, nisi adhibeantur formæ præscriptæ, aut eis æquiuales, hinc fit vt Extrema vnctio non valeat, si adhibeatur forma indicatiui modi, sine vlla oratione cum eiusmodi forma deprecationi æquiuale nequeat, vt constat, tum ex vario earum sensu, tum maximè quia in aliis sacramentis, quæ exigunt formas in modo indicatiuo, formæ deprecatorie sunt insufficientes.

Secundò obseruandum est verba illa quæ referuntur in Concilio Florent. & suam piissimam misericordiam, non videri essentialia. Eò ipsò enim quòd Sacerdos dicit, indulgeat tibi Deus, satis postulat misericordiam diuinam, in qua nititur deprecatio; cum Deus peccatoribus veniam concedat, ex misericordia. Cum autem Catech. Rom. illas particulas omittat, signum est eas non cadere sub præcepto: non tamen sunt prætermittendæ, cum Theologi communiter sentiant proferendas esse, & videamus eas vbique vsurpari. Quamuis autem pro,

indulgeat, diceret quis, parcat, vel ignoscat, aut aliud æquiualens, mutatio formæ non esset nisi accidentalis. Item si omitteret sanctam vel sacram, & etiam inuocationem Trinitatis, quæ post vñctionem singulorum sensuum adhiberi solet.

Tertiò obseruandum, probabile mihi, esse, ad essentiam formæ non spectare, vt sensus qui vngitur nominetur, sed sufficere ad valorem sacramenti, si dum oculus, verbi causa, vngitur, Sacerdos dicat, per istam sanctam vñctionem, &c. Indulgeat tibi Deus quicquid peccasti; & idem in aliis sensibus repetat, eos minimè exprimendo. Sicut enim in forma Confirmationis frons non exprimitur, etsi illius vñctio sit essentialis; ita quamuis vñctio sensuum sit necessaria ad substantiam huius sacramenti, non sequitur quod in forma sensus essentialiter exprimi debeant.

Confirmatur: nam si dum oculus vngitur, proferat Sacerdos formam modo iam dicto, sufficienter indicabit se à Deo petere, vt remittat ægroto quicquid per visum peccauit, & sic de aliis. Imò si inter vngendum omnes sensus, dicat Sacerdos verba illa tantum semel, per istas sanctas vñctiones indulgeat tibi Deus

quicquid peccasti, probabile est sacramentum valere, propter rationem iam dictam; quia scilicet sufficienter videtur peti remissio peccatorum omnium, quæ à quinque sensibus originem duxerunt.

Moneo tamen standum esse praxi, & consuetudini Romanæ Ecclesiæ, quæ sensum qui vngitur nominat, & formam quinquies reperit: mutato vnico verbo. Inde enim sufficienter colligitur, hunc ritum cadere sub præcepto, quia consuetudo habet vim legis; & non esse immutandum, nisi extrema necessitas quæ legem non habet, exigeret interdum vt mutaretur.

CONCLUSIO IV. Sacerdos est minister huius Sacramenti, isque omnino necessarius, ita vt in nullo casu valide à non Sacerdote administrari queat.) Prior pars est de fide, & probatur ex institutione Christi, qui voluit solum Sacerdotem esse Ministrum huius sacramenti, vt constat auctoritate Iacobi, qui iubet vt agrotus inducat Presbyteros Ecclesiæ; quo nomine non intelliguntur seniores; vt volunt hæretici; sed ij tantum qui caractere Sacerdotali sunt insigniti, vt explicant Patres & Concilia. De ea etiam institutione satis constat ex

DE POENITENTIA. CAP. IX. 173

Conciliis Florent. & Trident. quæ pro ministro huius sacramenti, solum Sacerdotem assignant: ac denique ex praxi Ecclesiæ, quæ per solos Sacerdotes hoc sacramentum administrare solet,

Posterior pars videtur etiam certa ex fide. Nam Concilium Florent. agens de ministro Extremæ vñtionis, absolute dicit eum esse Sacerdotem, quod signum est esse ministrum necessitatis. Nam si in aliquo casu posset non Sacerdos hoc sacramentum conferre, Concilium dixisset, Sacerdotem esse ministrum ordinarium illius; sicut dixit Sacerdotem esse ministrum ordinarium Baptismi, & Episcopum Confirmationis.

Concilium etiam Trident. sess. 14. can. 4. de Extrema vñctione hoc statuit. Si quis dixerit Presbyteros Ecclesiæ, quos beatus Iacobus adducendos esse ad infirmum inungendum horratur, non esse Sacerdotes ab Episcopo ordinatos, sed ætate seniores in quavis cõmunitate, ob idque proprium Extremæ vñtionis ministrum non esse solum Sacerdotem, anathema sit. Quibus verbis aperte excluduntur omnes non Sacerdotes, à ministerio huius sacramenti.

Quo loco aduerte, simplicem Sacerdotem esse sufficientem ministrum huius

facramenti, etsi iurisdictione careat. Quia cum non administraretur per modum iudicij, non opus est iurisdictione ad illud validè conferendum, sed sola ordinis potestas ad hoc sufficit. Ut tamen licitè administraretur, necessaria est licentia Parochi; quia ad illum spectat pascere gregem sibi commissum, & officium illius usurpari nequit sine peccato. Imo Religiosi qui hoc sacramentum administrare præsumunt, sine licentia Parochi aut expressa, aut verisimiliter præsumpta, excommunicantur ipso facto per Clementin. 1. De Priuilegiis. Quod intelligendum est de Religiosis qui administrant hoc sacramentum sæcularibus, non autem de iis qui aliis Religiosis illud conferunt.

CONCLUSIO V. Potest hoc sacramentum à pluribus Sacerdotibus validè confici, si vnus aliquam vnctionem efficiat, & formam ei respondentem proferat, alter vero reliquum perficiat.) Est communis Doctorum qui docent, quòd quemadmodum sacramenta Eucharistia, & Ordinis ab vno ministro incepta, ab alio validè perfici possunt, si verbi causa, prior minister consecrato solo pane, aut collata sola potestate consecrandi corpus Christi, moriatur. Ita

Extrema vnctio ab vno ministro incepta, quoad vnā vel alteram vnctionem; & formas respondentes, ab alio quoad reliquas validè absolui potest. Licet enim hæc sacramenta in eo discrepent, quòd in confectioe Eucharistiæ, & Ordinis collatione, priora verba habent efficaciam ad aliquid producendum, nimirum corpus Christi sub specie panis, & characterem spiritualement in anima ordinati: in extrema verò vnctione: priores vnctiones, cum formis partialibus iis respondentibus nihil efficiant, donec perfectum sit sacramentum: In eo tamen est similitudo, quod sicut consecratio panis, & collatio potestatis consecrandi corpus Christi, sunt veræ confectioes sacramenti partialis; ita cum vnctiones priores Extremæ vnctionis habeant significationem partialem; & aptæ sint vnū cum aliis sacramentum integrum constituere, earum administratio est vera confectio sacramenti partialis. Quare cum in sacramentorum administratione, id quod validè factum est, iterari non debeat, sed potius suppleri quod deest, hinc sequitur Extremam vnctionem ab vno sacerdote inceptam, ab alio posse perfici, & consequenter plures esse posse illius ministros.

Vbi nota, quòd etsi hoc modo validè administrari possit hoc sacramentum, non licet tamen ita, illud extra necessitatem conferre, propter consuetudinem Ecclesiæ, quæ per vnum ministrum non minùs hoc, quàm alia sacramenta administrare solet. Si tamen post vnam, vel alteram vñtionem peractam, & formas parciales eis respondentes prolatas, minister interiret, posset alius Sacerdos reliqua absoluerè. Secùs si absoluisset quidem vñtionem aliquam, nullam tamen formam adhuc protulisset; tunc enim totum repetendù esset. Eò quòd sola vñtio sine forma, nò habet perfectionem parciatè sacramenti, neque aliquid confectù relinquit.

Imò si periculum esset ne ægrotus interiret, antequam omnes vñtiones ab vno peractæ essent, posset vnus vnum tantum vngere, & alius alium diuersæ rationis. Si enim propter necessitatem conferentis sacramentum, plures ministri successiuè adhiberi possunt; cur etiam licitè simul adhiberi non potuerunt, propter necessitatem ipsius suscipientis. Maximè quia sicut nec ordo, ita nec successio inter istas vñtiones est essentialis. Quare cum sit accidentalis, in necessitate prætermitti potest.

Non tamen in dicta necessitate, secun-

dus minister ita admittendus est, ut unus
 unget unum oculum, & alius alium, &
 sic de reliquis sensibus. Et ratio est, quia
 secundus admitti non debet, nisi, eo iu-
 uante, res citius peracta sit. At hoc non
 habet locum in graui necessitate, in qua
 potest Sacerdos ungere tantum unum
 oculum, unam aurem, &c. Si ergo alter
 simul inungat alium oculum, & aliam
 aurem, sacramentum non erit citius con-
 fectum quàm si prior illud solus admi-
 nistraret, & ita secundus minister frustra
 adhibebitur. Quare quamdiu unus inun-
 git oculum, alius aurem, vel alium sen-
 sum diuersæ rationis iungere debet.

CONCLUSIO VI. Habentes
 curam animarum tenentur hoc sacramen-
 tum, administrare suis subditis, quando
 necessitas postulat.) Quia cum illi te-
 neantur ex officio, oues suas pascere, con-
 sequenter tenentur eis administrare sa-
 cramenta, quæ sunt ordinaria media à
 Christo instituta ad hominum salutem; si
 ea saltem opportuno tempore postulent.
 Atque hæc obligatio proximè afficit im-
 mediatos Pastores, remotè verò istorum
 superiores, qui iis deficientibus tenen-
 tur, vel per seipso sacramenta suis sub-
 ditis administrare, vel curare ut non de-
 sint Sacerdotes, qui ea conuenienter con-
 ferre possint.

H 5.

Imò si in extrema alicuius necessitate, neque adsit Pastor mediatus, neque immediatus, quilibet simplex Sacerdos teneatur ex charitate, hoc sacramentum administrare, si potest sine graui incommodo, aut periculo; etiam si ægrotus confessus sit, & Eucharistiam acceperit, ac multò magis si hæc sacramenta recipere non potuit. Fieri enim potest, vt per susceptionem Extremæ vnctionis ex attrito fiat contritus & saluetur, aliàs damnandus defectu veræ contritionis.

Sciscitaberis fortè, an Parochus tempore pestis, teneatur hoc sacramentum administrare. Respondeo r. teneri, si id conferre potest, sine probabili propriæ vitæ periculo. Ratio est, quia cùm Parochus ex proprio officio, atque adeò ex iustitia, hoc sacramentum administrare teneatur, vt dictum est; ea obligatio per se loquendo est perpetua, atque adeò ligat etiam tempore pestis; saltem si non sit probabile vitæ periculum, nimirum si ex loco in quo ægrotus iacet, ex antidotis quibus Parochus vti potest, & debet, ex modo inungendi infirmum, scilicet virga oblonga, accidentariis prætermisissis, &c. Medicorum iudicio non sit periculum, quòd vngens inficiatur cum vitæ discrimine.

DE POENITENTIA. CAP. IX. 179

Respondeo 2. non teneri, si periculum vitæ immineat. Ratio est, quia cum Extrema vñctio non sit medium ad salutem necessarium, neque etiam sit necessaria ex præcepto diuino, iuxta communio-rem sententiam, verisimile est Parochum non teneri illam conferre, cum periculo propriæ vitæ, nisi in casu quo æterna ægro-
tis salus ab eo sacramento penderet, vt si alia non posset suscipere, & esset tantum attritus. Tunc enim non modo Parochus, sed etiam quiuis alius Sacerdos tenetur ex charitate, proximo subuenire cum periculo propriæ vitæ, ex communi sententia.

CONCLUSIO VII. Infantes non sunt capaces huius sacramenti, sed tantum adulti, qui vel habent actu, vel aliquando habuerunt vsu[m] rationis.) Si-
quidem Extrema vñctio est sacramentum consummatiuum pœnitentiæ, & vitæ Christianæ ex Concilio Trid. Infantes auté ante vsu[m] rationis, non sunt capaces pœnitentiæ, neque vita Christiana inchoatur, nisi per actus à ratione procedentes. Præterquàm quòd Extrema vñctio est instituta, ad confirmandum animu[m] infirmi, aduersus tétationes dæmonu[m]: infantes auté non sunt capaces eiusmodi effectus, cū nec tentari queant, nec tétationibus resi-

Denique usus & praxis Ecclesiæ hoc ipsum sufficienter confirmat, cum in nullo casu hoc sacramentum infantibus dari soleat. Quod mirum esset, si iis validè conferri posset. Videatur Catech. Rom. n. 9. de hoc Sacramento.

Obiicies, hoc sacramentum institutum est, ad conferendum augmentum gratiæ, & sanitatem corporis, quorum effectum infantes sunt capaces; cur ergo iis dari non poterit? Respondeo hoc sacramentum esse institutum ad varios effectus, primò, ad conferendam gratiam sanctificantem, non quomodocumque, sed quatenus adiunctas secum habet gratias actuales, quibus obfirmari possit animus infirmi, contra tentationes quæ occurrere solent in articulo mortis. Secundò, quando primarius ille effectus non speratur, ad conferendam attrito, quia sacramenta recipere nequit, primam gratiam, & remittenda ei peccata mortalia. Tertio ad remittendas poenas temporales, quæ post remissionem culpæ luendæ supersunt. Infantes autem ante usum rationis, non sunt capaces cuiusmodi effectuum. Quare mirum non est, si hoc sacramentum pro iis institutum non sit, esto sanitatis corporalis sint capaces, qui est effectus valdè secundarius huius sacramenti.

CONCLUSIO VIII. Hoc sacramentum validè conferri non potest nisi ægrotis grauitè laborantibus, & in probabili vitæ periculo constitutis; Probatùr ex Concilio Florent. vbi ita habetur. Hoc sacramentum dari non debet nisi infirmo, de cuius morte timetur. His enim verbis ostenditur, æquè necessarium esse, vt ille cui datur extrema vñctio sit in vitæ periculo positus, ac necessarium est vt sit infirmus. Hoc autem posterius est omninò necessarium ad valorem sacramenti, vt omnes concedunt. Tum quia Iacobus dicit, vt qui infirmantur vocent Presbyteros, à quibus vngantur; quod signum est, sanos non esse capaces huius sacramenti, etsi alioqui in vitæ periculo constituti sint, vt qui periculosam nauigationem suscipiant, aut prælium aggrediuntur, &c. Tum quia oleum, quo administratur hoc sacramentum, vocatur oleum infirmorum. Tum denique quia hoc sacramentum institutum est ad confortandum infirmum, & sanitatem ei, si opus sit, restituendam: ergo etiam prius, ad eundem sacramenti valorem, necessarium est. Quod non obscure innuitur in Concilio Trident. sess. 14. cap. 3. vbi dicitur, Extremam vñctionem sacramentum ex-cultiam appellari.

Hic porro pro praxi obseruandum est, eos grauissimè peccare ex Catechi. Rom. p. 2. c. 6. n. 9. qui illud tempus ægroti inungendi obseruare solent, cum iam omni salutis spe amissa, vita & sensibus carere incipit. Constat enim, ad vberiolem sacramenti gratiam percipiendam, plurimum valere, si ægrotus sacro oleo liniatur, cum in eo adhuc integra mens & ratio viget, fidemque & religiosam animi voluntatem afferre potest. Quanam autem voluntas sufficiat, ad hoc sacramentum validè suscipiendum, dictum est vbi de sacramentis in genere.

Obseruandū etiam est, ad hanc esse vntionem administrandam, non est expectandum tempus illud, in quo ægroti salus omnino est desperata, vt patet, tum ex verbis mox citatis, tum ex loco prædicto Concil. Trident. vbi indicatur eos, qui in periculo vitæ versantur, cito inungendos; neque expectandum donec constet eos mox animam acturos. Tum denique, quia cum hoc sacramentum secundariò institutum sit, ad sanitatem conferendam; si quis data opera expectaret illud vltimum tempus, in quo salus ægroti est omninò desperata, ita vt sine miraculo sanari non possit; videretur ille vngendo ægrotum, miraculum postulare,

DE POENITENTIA. CAP. IX. 183

quod esset quodammodo tentare Deum.

Observandum 3. hoc sacramentum iterari posse in eodem homine, non modo in variis infirmitatibus, in quibus de vita periclitatur, sed etiam in eodem morbo, si status illius ita varietur, ut pluries vitæ periculum immineat. Ut enim ante dictum est, subiectum huius sacramenti est homo infirmus, adeò grauius laborans, ut ex præcedenti iudicio in vitæ periculo constitutus sit. Sicut ergo qui ex diuersis morbis sæpe incidit in tale periculum, sæpe inungi potest; ita & qui eadem infirmitate laborans, sæpius de vita periclitatur, sæpius hoc sacramentum recipere potest. Quia moraliter loquendo ægri- tudo illa diuturna, quæ ita variatur, perinde se habet ac morbi omnino distincti. Videatur Catechismus Romanus n. 11. de hoc sacramento.

Denique obseruandum est, per se loquendo non esse obligationem sumendi hoc sacramentum, sub peccato mortali, cum illud ex vna parte non sit medium necessarium ad salutem, ut omnes concedunt; ex alia verò non sit impositum à Christo, vel ab Ecclesia præceptum suscipiendi hoc sacramentum. Si quis tamen illud ex negligentia prætermittat, peccabit venialiter; si ex graui contemptu &

scandalo, mortaliter.

CONCLUSIO IX. Effectus huius sacramenti sunt collatio gratiæ; cum auxiliis proportionatis, ad roborandum animum aegroti, & remissio peccatorum quoad culpam.) Prior pars traditur à Concilio Trident. in præfat. & cap. 2. de Extrema unctione, & probatur ratione ibi insinuata, quia nimirum sacramenta novæ legis à Christo instituta sunt, tanquam media & præsidia, quibus toto vitæ curriculo homines muniti possint ad superandas difficultates, quæ occurrere possunt. Reliqua autem sex sacramenta sufficientia auxilia suppeditant, quibus homines se integros conservare possint, quandiu sani sunt. Quare æquum erat ut Extrema unctio, constituta in extremo vitæ discrimine, ob infirmitatem corporis, daretur tanquam remedium eo tempore opportunum, ad subueniendum variis necessitatibus spiritualibus, quæ tunc occurrere solent: videlicet ad erigendam spem, quæ ex memoria peccatorum interdum languescit, & ferè emortua est; item ad roborandum animum contra dolores ex morbo provenientes, ut infirmus eos hilari vultu ferat; ac denique ad fortiter resistendum dæmoni tunc maxime insidianti.

DE POENITENTIA. CAP. IX. 185

Posterior pars suadetur, quia cum in huius sacramenti institutione, mentio fiat remissionis peccatorum, etsi sub conditione, hinc sequitur, effectum illum esse saltem secundariò intentum in hoc sacramento. Cur enim diceret Iacobus, Et si in peccatis fuerit dimittentur ei? Cur diceret Concilium Trident. hac vñctione delicta, si quæ sunt expianda, abstergi? Cur in forma diceretur, indulgeat tibi Deus quicquid, id est, si quid peccasti per visum, &c. Profectò ex his evidenter colligitur, Christum instituen- do sacrã vñctionem, dedisse illi peculiã- rem vim remittendi peccata, si quæ for- tè remittenda supersint, non quidem tan- tum per accidens, sicut aliis sacramentis, quæ habent eam vim, eo ipso quod pos- sunt conferre gratiam, sed ex secundaria intentione ipsius institutionis.

Cuius rei ea est ratio non parum con- grua, quòd ex vna parte contingere po- test, vt qui in extremo vitæ discrimine versantur, aut inualidè confessi sint, & tamen putant eam confessionem valere, aut non possint confiteri peccata, & so- lum sint attriti. Ex alia verò, si quis exi- stens in peccato mortali, cum sola attri- tione è vita migrat, certum est illum ab æterna salute excludi. Vt ergo Christus

qua est bonitate & misericordia, hominibus in tali necessitate positis abundè succurreret; voluit vt sacramentum illud, quod instituit ad roborandos homines in extremis agentes, & ritè disponendos ad introitum gloriæ haberet vim expellendi ab eis, quicquid potest ingressum in cœlum, vel omninò impedire, vel ad tempus retardare; & consequenter supplendi defectum sacramenti Pœnitentiæ, quo d tunc usurpari non potest, vel validè usurpatum existimatur.

Vnde colligi potest, interdum hoc sacramentum infundere primam gratiam, & consequenter facere hominem ex attritione contritum. Hoc autem minimè intelligendum est respectu illius, qui ad hoc sacramentum cum sola attritione cognita scienter accedit. Cùm enim Extrema unctio sit sacramentum viuorum, per se loquendo gratiam supponit in suscipiente. Vnde contra illius institutionem est, ad eam scienter accedere in statu peccati mortalis, ad cuius remissionem non est primariò instituta. Prædicta ergo locum habent dumtaxat, quando attritus vngitur sine nouo peccato, vt contingit tum quando inuincibiliter putat se contritum, aut attritionem sufficere, tum quando vngitur, postquam sensibus destitutus est.

CONCLUSIO X. Possunt etiam remissionem pœnæ, quæ culpâ remissâ remanet, & corporis sanitas, inter vñctionis extremæ effectus numerari.) Prior pars probatur ex dictis. Nam cum hoc sacramentum secundariò institutum sit ad remissionem culparum, consequenter etiam institutum est, ad remissionem pœnarum; primò quia nunquam in sacramento remittitur culpa lethalis, cum pœna æterna, quin simul cum ea remittatur aliquid pœnæ temporalis. Secundò quia hoc sacramentum non modo institutum est ad delenda peccata; verùm etiam ad abstergendas eorum reliquias, vt constat ex Concil. Trident. sess. 15. de hoc sacramento cap. 2. Hoc autem propriè non potest competere nisi pœnis prædictis, quæ eatenus sunt quædam reliquæ peccatorum, quatenus post peccata supersunt. Habitus enim pravi ex peccatis præteritis relictis, etsi reliquæ peccatorum à nonnullis vocentur, non tamen hoc sacramento tolluntur; cum experientia constet, eos vigere in iis qui suscepta semel & iterum Extrema vñctione, conualescunt.

Quæri hîc potest, quonam tempore, & quomodo producantur dicti effectus, an partialiter post singulas vñctiones; an ve-

ro totaliter, postquam totum sacramentum consummatum est. Respondeo hoc posterius affirmandum esse, ex communiore sententia, vel ea sola ratione, quod illa generalis sacramentorum lex est, ut quæ in usu consistunt, non conferant effectus suos, donec essentialiter perfecta, & consummata sint. Quare cum Extrema unctio in usu posita sit, ea sub prædicta regula comprehenditur. Eò vel maxime, quod sine vlllo fundamento dicitur, eam toties gratiam sanctificantem, peccatorum & pœnæ remissionem, & auxilia actualia conferre quot sunt unctio-nes.

Dices, cum quælibet unctio habeat suam partialem materiam, formam, & significationem, idque independenter ab aliis unctioibus, suum etiam habet effectum independenter ab illis. Ergo statim atque unctio aliqua perfecta est, effectus ei respondens producitur. Respondeo non sequi, quia illud quod per omnes unctioes in isto sacramento intenditur, est aliquo modo indivisibile, & convenienter per partes dari nequit: iis enim confertur auxilium, tum contra reliquias peccatorum, tum ad peccata ipsa delenda; aut auxilium quod datur contra reliquias peccati, ab vno sensu procedetis,

valet contra eas quæ originem ducunt à peccatis aliorum sensuum. Peccata verò mortalia ita inter se connexa sunt, ut vnum non remittatur sine alio. Quare cum omnia non possunt remitti per vnã vnctionem, nullum ex iis remittitur, donec omnes perfectæ sint.

Posterior pars colligitur, tum ex verbis Iacobi, tum ex Concil. Trident. cap. 2. citato, vbi docetur, hunc etiam effectum infirmo confetti, si id saluti illius expedierit. Ex quibus verbis intelligere est, promissionem huius effectus non esse absolute annexam vnctioni extremæ, sed tantum sub conditione. Vnde sequitur, effectum illum dari infallibiliter, quando subest talis conditio, iuxta ordinem diuinæ prouidentia & præscientiæ: tunc enim promissio fit absoluta, ob existentiam conditionis, & non aliàs.

Dices, multi post vnctionem extremam moriuntur, qui si sanitatem recuperarent, ea rectè vterentur in bonum animæ. Ergo posita illa conditione boni vsus futuri, Extrema vnctio non confert infallibiliter sanitatem corpoream. Respondeo incertum valdè esse, an qui ita decedunt, vsari fuissent sanitate in bonum salutis æternæ, si eam recuperassent. Quamuis enim nos

probabiliter ita coniciamus : Deus tamen (cuius cognitio omnia periuadit) aliter fortè iudicat. Vulgatum est illud Sap. 4. Raptus est ne malitia mutaret intellectum eius, aut ne fictio deciperet animam illius.

Deinde non absolutè dicimus, eos recipere sanitatem beneficio illius sacramenti, qui ea bene vsuri sunt; sed qui ea vsuri sunt, iuxta ordinem & modum à diuina prouidentia, & sapientia præstitutum, qui nobis incognitus est. Vnde in Concilio Coloniensi ea conditio apponitur, si Deo visum fuerit, & in Catech Rom. refertur hic effectus ad consilium & voluntatem Dei.

